

Halve stad of Mini Metropool

Mijn prachtige getalenteerde schoondochter had ons afgelopen vrijdag gevraagd te helpen verhuizen. De spullen van haar fotostudio moesten overgebracht naar een nieuw atelier in een fantastisch pand tussen Bosjes en zee. Het zijn van die werkzaamheden die je echt niet alleen kan en waarbij vele handen licht werk maken.

Toen ik in Leiden een opdracht kreeg om de Structuurvisie 2007 uit te werken naar projecten heeft het me wat tijd gekost de stad te doorgronden. Ik zag heel veel aantrekkelijkheid en ook ... compacte kleinschaligheid, slingerende morfologie, schokkerige afwisseling van leefmilieus. In niet stedenbouwkundige termen: een ruimtelijk zootje.

In m'n verkenningstoertochten overschreed ik onbedoeld meerdere gemeentegrenzen totdat het me pas opviel dat de roodgele straatnaambordjes bij Oegstgeest hoorden, het Alrijne ziekenhuis ook in Leiderdorp ligt, de Rijknekenboulevard onderdeel is van Zoeterwoude, Duyfrak al Katwijk is, het Huys te Warmont en buitenplaats Berbice geen onderdeel zijn van de Leidse landgoederen en de Vlietlanden zelfs deel uitmaakt van gemeente Leidschendam-Voorburg. Allemaal op een steenworp afstand van elkaar en onderdeel van het dagelijks systeem van bewegen en verblijven voor de agglomeratie bewoners. De Leidse agglomeratie heeft blijkbaar de grootste gemeentegrensdichtheid van Nederland! Binnen slechts 5 kilometer van de Burcht liggen maar liefst 12 gemeenten!

[illegible]

Daarmee is Leiden niet alleen een prachtige stad, maar ook slechts de helft van de Rijnstad. In de jaren '10 van deze eeuw beseften we dat er opgaven zijn die groter zijn dan we zelfstandig aankunnen en dat we de burens hard nodig hebben om tot resultaat te komen. Op het gebied van energie, klimaatadaptatie, natuurontwikkeling, mobiliteit en volkshuisvesting moesten er grote stappen gezet gaan worden. Iedereen begrijpt dat je geen windmolen op de Beestenmarkt kan plaatsen of een extra intercystation in Oegstgeest moet toevoegen. Daarom vormden we met onze burens een *Coalition of the willing*, die onze complementariteit, de grotere opgaven en problematieken onderzocht en tot voorstellen bracht. Het bracht ons een Regionale Agenda Omgevingsvisie die in alle gemeenten is aangenomen en sturend werd voor onze lokale omgevingsvisies. Een mijlpaal in (regionale) ontwikkeling van groter Leiden en een gezwinde start van de grotere transformatie van de omgeving! We kregen er zelfs een Rijksprijs mee.

[illegible]

Ik noem het wegwerken van de netcongestie en aanleg van het warmtenet. Jas maar eens een pijp vanuit Rotterdam naar Leiden of plaats maar eens een extra 50 KV station in Leiden noord.

Ik noem het steeds groter wordende belang van waterkwaliteit en -kwantiteit. Zorg maar eens voor extra wateroppervlak in de omgeving om piekbuien op te vangen en ons van drinkwater te voorzien.

Ik noem de importantie van natuurontwikkeling, ook in de stad. En van versteviging van het OV netwerk als ondersteuner van autoluwere omgevingen, van transformatie van dagelijkse naar circulaire economie, ...

Ondanks de mooie stappen die we maken zien we dat we vooral op systemisch nivo harder aan de slag moeten! En weet: deze systemen zijn gemeentegrensoverschrijdend! Het boezemwater, elektriciteitsnet en patroon van bewegen van mensen houdt niet op bij de gemeentegrenzen. Het dwingt ons tot hechte samenwerking met burens en partijen. Opgaven oppakken, aanpakken en vorm geven is het devies. Kijk naar de gehelen en werk aan je eigen deel. Samen zijn we zo sterk als de zwakste schakel, dus wees ook bereid de ander bij te staan.

Dat samenwerken doen we in deze *minimetroop* bij de ontwikkeling van het Leiden Bio Science Park dat na 30 jaar ontwikkeling in Katwijk begint door te groeien. We zien het ook bij de ontwikkeling van het station Leiden Centraal. Het heugelijke bericht dat het Rijk een kleine driekwart miljard heeft toegezegd voor de transformatie van onze grote OV-knoop is het resultaat van samenwerking tussen heel veel partijen. Iets wat Leiden alleen nooit voor elkaar had gekregen.

Denk dus verder de toekomst in en het besef komt ook: denk groter! Denk samen! Denk weg van de versnipperdheid. Denk over de grenzen. Het denken binnen grenzen leidt tot denken in halve werelden.

En dat halve denken kom ik nog te vaak tegen: zoals bij de ontwikkeling van Wernink, een half bedrijfsterrein, half ontsloten en half gelegen aan de Rijn. Ik kom het tegen bij de ingrepen rondom de Willem de Zwijgerlaan, wel het oostelijk deel, maar (nog) niet de westelijke hoven betrokken bij de planvorming. We zien het op de Waard, een eiland met een halve woonwijk met een half bedrijfsterrein. In het denken rondom de Lammenschansdriehoek en Fruitbuurt, bij park Cronesteyn en de Oostvlietpolder en bij de aaneengesloten gebiedsontwikkelingen langs het spoor.

Als je klein geboren bent is je perspectief klein. Met groter worden wordt het perspectief groter. Afstand nemen leidt tot overzicht. Iedereen kent inmiddels de pleidooien van de astronauten die de hele wereld in één oogopslag hebben kunnen bekijken. Hun reactie: “wees zuinig, we hebben maar één aardbol”.

Wie een luchtfoto van Leiden zonder gemeentegrenzen ziet, ziet één grote stad omsloten door een aantrekkelijk landschap. ... Daar hoort dus ook een denken bij dat dat schaalnivo bediend. Natuurlijk zonder oog voor het kleine kwijt te raken. Grotere opgaven, grotere ingrepen, grootsere uitkomsten. Doorvertaald naar het kleine, het precieze, het zorgvuldige. In deze omgeving moeten beide perspectieven bij elkaar gebracht worden.

Met de gemeenteraadsverkiezingen voor de deur mag u binnenkort kiezen vanuit welke ideologie of mening de stad bestuurd gaat worden. Als ambtenaar ben ik geïnteresseerd in de standpunten, maar nog meer naar wat u samenbindt. Waar kunt u elkaar op vinden en meters voor gaan maken?

Want als we samenwerken zijn we tot meer in staat. Dat bleek ook bij die verhuizing. De één had een bus, de ander had organisatie skills, de volgende bracht muscle power in... Met één gezamenlijk doel was de verhuizing zo gepiept. Een ondoenlijk werk voor 1 persoon werd een klein kunstje voor 7 sjouwers.... Die fotostudio is mooier dan ooit en ik verwacht dat dat effect gaat hebben op de nieuwe beelden! Nu zoek ik ook nog wat sjouwers die de Leidse minimetropool de toekomst in willen brengen.